

שבעה ימי' לשם ומהשגתו לחוד לא סכני' וזוהי חפי' נדיעבר הדבור טענה (רס"ע סי' ז' ופרט"ג ח"א ז' ס"ק י"א). (ד) ונס להס'. עיין ספר בני יונה וזוהי חפי' מה שזכרנו לעיל דהעיקור הוא שבעה מחלה בעבוד לשם וזוהי כנסת נספק נחיה וז"ל אם ספועלים חיוס שומעים נחלה בעבוד חיה' לשם חין שייך לוטר ססוף מלאכה יגדר נמר כהחלה לשם לכן וזוהי טן הבורך הוא שנס ספועלים יכיוו עס נחלה בעבוד ושנס חיוס יוסג הדבור סנצק לעשורו טענה לשם.

חכף למי המד ומיד אחר שאמר לו בן יתן הישראלי הערות למי המד. או אם לא יוכל לחנם כעצמו לשם לפחות יסייע בנתינתן להם מיד הנוכחים. וטוב אם יאמר בן יסייע גם כשעת הנתחן למים כלא מיד (הנהג' בכלל ז') וכשעת הוצאתן סרמים שיש בהם מיד ובמחנה וגרירחן ומחייס רמים סוף (ג"כ ועי"ה סי' ל"ב) ומכל מקום אם אפי' כנתינתן למי המד לא שיע בלל אלא שאמר לו סמוך לנתינתן להם מיד שיעברן לשמה כמבאר לעיל בכלל זה סעיף א' וסעיף ב' ונס ראה שאחר אמירה זו נתינתן חכף להמי מיד לשמה בשרין (ט"ה סי' ל"ב ס"ק ח').

אם יש להאמן פעלים העוסקים כמלאכה העבוד לא די שיאמר הישראלי העוסק בנתינתן הערות להמי מיד להאמן לבדו שיעבד ערות אלו לשם ס"ח (ננוכר לעיל בסוף) אלא גם הסועלים יעמדו אצלו כשעת נתינתן הערות להמי המד וכשעת הדבור הנ"ל וגם להם (ו) יהיה הרבוב שיעבדו הערות הם לשם ספר חררה. יעשה הכל כנוכר בסעיף ה' (ועיין פרט"ג ח"א סי' ל"ב ס"ק י"א ומהמ"ק עס ס"ק י"א).

י. יסמן הערות שנתחן להמי מיד. והיינו שיעשה בהם נקבים כסדרע בעין אותיות או יכתוב אותיות כמש על עור הראשים כפנים (ס' ג"ש) ויבדוק אחר כך אחר המימן כדי שלא יתחלפו ערות העבדון לשמה כשיאנו עבדון לשמה. וכן יהיה המוסר קודם התחלת השרוים לבדוק היריעה לעין השמש כדי לדאוג אם אין סלילית רביקין על נקבי היריעה כדרך שנתשין האומנים לסעמים שהמסליות הם קרוב לידאי שלא נתעבדו לשמה ובקשרי הם יראים אחר העבור כי אם כבדיקה לאיר השמש (בני יונה ועמ"ה"ק ל"ב ס"ק י"א) ומה טוב ומה נעים אם יתמיד המוסר עצמי מלאכה העבוד (הנהג' דני נקל ללמוד) כדי שיעשה הכל על ידו לשמה כרין תחלתו הקדושה ואמילו אם לא יהיה הקלף יפה ומדודר כל כך מכל מקום זה עירוף טפי שיהיה הכל ככרוה לשמה ובכונת הלב הראייה (עיין ח"פ"ח ח"א ס' ע"ג שפסטי והספר בזה סוף).

(א) סכולה. שטעו הוא וכן מוכח מפרט"ג ב"ו ס"ט"ג טענה נדיעס שחור ככרוה לנכסיו ושחור כדיו לפכול חלסת דים שחור שחינו שחור כדיו עיין עירוף עירוף כחל ונכס ד' (ב) הקלף. כן נראה טעם הסנצק דכל שחינו שחור לזו דיו טקרי וכמוכח טלסון פרט"ג ס"ח ס"ח וכיון דכלל"ט שכנסין: נדיו טעמ' שבעה כחינה נני' חיה דיו וז"ל לזון ספסוף ולמי כונג על הספר נדיו וזכ"ל חין לנו חיוס להקל נזה ועיין ידועלטי פ"ב נענין נסל

א. הלכה לשמה מטיני שפי"ח תפילין וכוונת אינם נכתבים אלא כדיו שחורה. וכל מראה אחרת מסולה מן התורה. ולא מבעי' מראה שאין לה שייכות כלל עם השחורה כארום וירוקים מסולה אלא אמילו: מראה כשחורה אלא שאינה שחורה לגמרי. כיון שחיה כחומר או שבה מראיתה. אמילו הכי מסולה (א) על כן יהיה המוסרים מאד שלא לכתוב כדיו שמראתה נטה למראה הנקעל. כלו"א ומדומה או ששחוריה ריהה אלא יכתבי דקא כדיו שהוא שחורה מאד כת כלית ה' ויחזור. גם יהיה לנער הדיו מסדר בשעת הכתיבה מפני שחלקים העכים של הדיו שגורמים השחורות יורדים לספה אל שולי רכלי' ואם אין ספדים איתם כתובה מראה הדיו שכותבים בה יאינה שחורה כראוי. ואפי' אם למי שעה שחורה היא מתלכנה סהר כיון שלא קלש מי הדיו ממשות השחור כראוי. ויהיה שחורה מיד כשעת כתיבה לא שחשה שחורה אחר היותה על הקלף (ב).

ב. כיצד מעשה הדיו. סקבצין העשן של שמינים או של זפת ושל שעה וכיוצא בהן ויכולין איתן כשרף האילן וכסעס רכש ולוחחין אותו הרכה דוכן אותו עד שיעשה ריקקין וסיכשין אותו וכשעת כתיבה שיהיה כמי עס"ס וכיוצא בו וכתוב בו שאם חמקע יהיה נסוק וזהו הדיו שסערה מן הסוכר לכתוב בו ספרים ח"מ ואם כתב

כתב שלשתן כמי עפצים יקנקתום שהיא עימד ואיני נמחק כשרה (רס"ג סי' ח"א). יכתוב כספר קסת הסיפר סי' ב' ס"ק' ח' ח' לשוני. ואני המד: סרע' לא נהגו הסופרים עתה כדיו כזו. יאי' כעצמי נסמח' ועשרתי איהה. שלקחת קינדרום ונכליתו היטב היטב עם סעס סים ודכש. גם קצת גימטרי' נחתי כתובה. ועשרתי סכנה ריקקין. יתיכישו היטב. ואח"כ אני שורה עפצים כמי סונ"כ עב קסת גוסמי. ובשעת כתיבה אני שורה ריקקי הדיו כאלה המי עפצים והיא דיו יפה מאד. ואני כותב בה ס"ח שלי עכ"ל אמנם כספר זכור לאכרזה (מיה' סי' יע"ה) כתב על עשיית המד: מעשן שמינים וזה לשונו. עתה המוסרים אין כיתבים כותב הדיו מפני שהוא מחלקלת ונתחקה כמדהר עכ"ל (ועיין גם פ"ח סי' ל"ב ס"ק ז') וכדראי מי שאינו בקי לעשות דיו הנוכרת באופן שמחיימת היטב אל יעשה אלא יעשה דיו כאשר נהגו הסופרים עכשוו והיינו שלוקחים עפצים (גאלאספערל) וקוסוס (גוממי) ויקנקתום (קוספער-וואצער) ושורים אותן כמים. ויש מ"כ של אותן (וכ"כ יסנ"ן נענין) עד שחיהה שחורה בתכלית השחור. אבל יש עפצים לחוד. או קנקתום לחוד או קוסוס וקנקתום בין כל אחד מהן לכתוב שניהם יחד פסולין (ספר"ג נגעט בנהגותיו להסדלכי ונב"ח חיות לדנין) ואפילו כתב מחלה כדיו שחורה ואח"כ יסנ' נשתנה מראיתה ונוטה למראה ארוסות או שהוכחה מראיתה עד שאינה שחורה עוד פסול וצריך להשיגה על זה (ג) כי הוא שכיח הרבה. לא לכתוב ס"ח ח"מ צריכין להכתב כדיו אלא אמילו מסרי נביאים וכתובים. וז"ל רבנביאים יכתובים לא בעינן דיו (ש"ע סי' יע"ה).

ג. דיו שיש בה דבר ממן האסור באכילה פסולה לספר תורה תפילין וכוונת (ד) על כן אין ליקח דיו מן השוק שסא יש בה דבר טמא. וגם מטעם אחר אין לעשות כן דלא כל הדברים המשתדלים את המים נקראים דיו (ה) על כן יעשה המוסר את הדיו כעצמו כדי שיע שוכרבים הראויים לעשות מהם דיו כשרה. נעשיה. וגם יקח רק הדברים הנוכרים כספיה כ"ח שכבר נהגו בהם המיסרים מאו ומסורשים כשמוסקם להכשרי. אבל אינה צריכה להעשות לשמה (ס' ק"ס' גס' ס' נמר עסק).

ד. כימי חכמי הגמרא היו נוהגין לכתוב ספר תורה תפילין וכוונת כקנים הגדלים כמים. והיינו שוהו סערה מן הסוכר. ואם אצלנו שאין קנים כאלו הראויים לכתובה כצויים. ואם נקח מאותן השכיחין לא יהיה דכתב מדודר על כן טוב יותר שלא לכתוב בהן (בני יונה

נזה דוכתב וזה וזכ"ל. (ג) להשיגה על לע"ה דנין חיהה הטראה הסוכרה וזו והמו"מ חיוס עוד כנסונו עלינו סהלל סמחלה היו שמונים עכ"שיו וכן לחפלין שנתקלל ריבועס דמסולין בה היו מרובעים [כמ"ס ג"ע להדיח] כן שחורה גסם חיה הל"מ וגם הפרט"ג ל"ע נראה סקן פשוט נענינו. עיין גם והקדוקו נסוק ד"ה ולגדר לק"מ ולגס' ככחול כמ"ס עס"ק ח' ולחוס' בל"ח שחור חיוס דיו. ונל"ח פשוט חיון לדיח. ועיין עוד עס בל"ח ענין נזה בידו להקל כלל. ועיין עוד ס"ס נזה נל מורה תפילין וכוונת. זה פשוט דל"ח צפ"ו ונזולס סוז כנח סר"ן פ"ב ד"ח תקפ"ו ושופר טכמה טמלה פסול. דמכ הנ"ל צניחורו ל"ח עס ועיין נב"י ס"ק סי' ח' נענין השחור נח יתקף עירך דיו ונמסונה דנר סטולה כ פת"י הוכר והנלר היעס סי' ל"ב ס"ק שהעמיקו רק מ"ס גס' קס"ב וזה ס חוקך להמסיר עי"ה וזכ"ל גס' וזכור לו סי' ע"ד גסם מהו' עזרילל דינל ג"י דיו גסם נהגו מהו' נל"ח סיב נוכר בל"ינו על דנר"צ"י סי' קל"ג ובי' קל נמשנלות וזכ' סי' ל"ב. ונב"ג וזכ"ל וע עס ספר"ס כתב טעוה לתקן כדיו אטנס גס רמ"ח מודה דהעיקר כמ"ס ד הדיו שחור ומחיימת ולס ע"י שיער מן הפל' לא יכול לעשורח עונה כ"כ משאר דברים נכרים שחינס מן הפל' מלנר מ"ס נמכר גסם מהל"ס ננע הרלוניס החום ורמ"ל"ס נענין שאין נח המים נקלטים דיו עיין השנעס מן נקלור נטנ"ל סי' ל"ב ס"ק ז'. ומינ עס ט"מ וז"ל ה' ע"ג גים והיינו ע כמ"ס רסנ"ס ח"ל גיה אהכין סי' ד' הנשאר"כ על הנג או נמדנר פסול